

si-), i la -q s'eliminarà darrere -au (cf. *eixauc* > *eixau*, *Montaub* > *Montau*; altrament també cau el -q àrab, gutural i poc audible, en casos com *alambi* o *tabà*).⁶

¹ Mapa 1592 «haie». També porta *swà* a dos punts del francoprovençal i a Belfort, «clôture», p. 65, que no asseguro ni nego que vingui de *SAEPES*, cf. cast. *seto* i dial. *sebe* sense diftong. — ² Almenys la reducció (tan relacionada amb això) de OL cons. a o, està comprovada en parlars mossàrabs: mall. *COPEO* (< *colpeyo*), *rotaboc/rotabuc* < **ROTAFOL*(1)-*CU* (*RODA*), *FOTJA* < *FŪLICE*. — ³ Sembla clar que això és un malentès de Gilliéron d'una grafia francesa *sebiou*, a pronunciar *sebiu*; un *ióy* ho sembla possible en aquesta zona llenguadociana, però *-iy* sí; o bé forma local de la triftongació, a la manera d'*estieu* 'estiu'? — ⁴ Urtel allega trobar un *šimyé* en el Cantal = bc. *zume*, referint-se a l'*ALF*. Ni trobo res d'això en l'*ALF* ni convé fer-ne gaire cas, car Urtel està ben informat del basc, i té coneixements seriosos per aquesta banda, però els mots romànics del seu article són plens d'errors, i altres cops fruit de malentès lingüístic. Tanmateix potser *zimel*, si ve de *ÇIBEL*, podria explicar algun altre mot romànic: bearn. *cible* «houssine, scion, baguette», *ciblà* «cingler» (cf. *cimbre d'oliva* 'branca de pau' en el *Cu-rial*); ast. *cibiellina* f. «rama flexible de árbol o de arbusto, junquera» (Rato, *Supl.*), i algun altre dels mots que hem citat a *SIVELLA*. Realment sembla haver-hi hagut quelcom pre-romà *ÇIBEL*, que serví de base a aquests mots. Però no es prestaria de cap manera per a la terminació de *sebiu* i també s'hi oposaria la -b- i no -w- intervocàlica, com he explicat. Ja fóra més suggestiu suposar que siguin els mots bascos els que resultin d'un manlleu antic d'un gascò preliterari **sebil* o de *sebiu*. Tot massa hipotètic: molt més probable una mera paronomàsia. — ⁵ *SAEPES* era femení en llatí, però vacillant entre aquesta forma i *saeps* o *saepis*: ja se sap que en mots d'aquesta mena en ll. vg. vacil·laven el gènere i la terminació (recordem els casos de *mel*, *fel*, *sal*, *pulvis*, *sanguis* etc.). Tant per això com pels trasbalsos posteriors, res a dir, doncs, contra el masculí *PAUCUS*. En rigor també fóra possible, en l'àrab menorquí, una pronúncia *-baukə* de *PAUCA*, catalanitzada en *bau(c)*. — ⁶ Una altra combinació en què es podria pensar, per a l'etimologia de *xibau/sibau*, a condició de separar-lo completament de *xibiu*, i sempre a base de la hipòtesi mossàrab, fóra un cpt., ja llatí, **CEIAE BALTEUM*, de *BALTEUM* 'petit cingle o estimball', referint-se a la caiguda de la llenya a través del forat, com una petita estimbada, i **CEIA* (> *sitja*) en genitiu, 'l'estimbada de la sitja'; suposant que *xibau* es vagi extraure de **xibauc*, pres per un plural. Forçat en el sentit semàntic, i massa hipotètic i rebuscat per considerar-ho versemblant.

Xiboc, V. *siboc* (*XIBECA*) *Xibró*, V. *xabró* *Xibuc*, 'pipa turca', del turc *çibuq*, per conducte del fr. *chibouque* [1845] *Xibirar*, *xibuiro*, V. *eixabuirar* i *benaurat*

XIC, mot comú amb el basc, el castellà, el sard i amb certes formes dialectals gascones i italianes, de creació expressiva, que es relaciona (més aviat indirectament) amb el ll. *CICCUM* 'membrana que separa els grans de la magrana', 'cosa insignificant, volva, bri, bocinet'. □ 1.^a doc.: 1351.

En un doc. ross. de 1351 «bótas entre grans e *chiques*» escrit a Torè (Confent); parlant de l'Alta Cerdanya: «y ha dos llogarets *xichs*, la hu cercha del altre», doc. de 1580; referent a Onzès i Càldegues, *InvLC*, el qual només el troba, fora d'això en sengles docs. de 1539, 1568 i 1616 i en tres de l'any 1550. En efecte, és només des del S. XVI, que aquest mot sobreix de l'ús oral afectiu a què estava confinat en cat. or. i ross., i va generalitzant-se la possibilitat d'usar-lo per escrit, i eventualment, fins en estil doctrinal o administratiu.

Fora d'això ja apareix bastant aviat en textos valencians, ajudant-hi el fet, que és en terres valencianes on es produeix llavors sobretot la literatura de caràcter realista. En lexicografia només trobem *xicha* en el dicc. de rims de JMarc (lín. 1309), però no en el d'Aversó. Després en trobem molts exs. en el *LiEleg.* del val. JnEsteve (1472): «La boca *chicha* e les dents: os parvum dentesque» (k-2-c); «*chich* és: parvum; pusillum quidem est», «*chic* camp o possessió: agellum» 6-5-v; «faç gràcies a Déu que, de *chiquet*, te ha donat tal enginy» 9-1-v^o (i V. infra *xiquesa*). «*Xica cosa*, petita: *parvus*, -a, -um», Busa-N. (1507).

En OPOU el que apareix per primer cop és l'ús del subst. m. *xic* 'noi, xicot': «la lliçó es olvidada --- espantar lo *chic* ab açots ---; matar lo *chic* de açots: verberibus puerum necare»; «*chichs* de sis y set y deu anys han comprat --- ab isto *pueri* annorum senum ---», «EDAT: infant, fins a 7 anys o fins als 4 ---, *chic* o minyó: de set anys fins a 14, o de 4 fins a 14: puer, pueritia ---»; d'altra banda ho diu també dels infants i nenes, amb un altre caràcter: «parir --- nàxer --- lo qui nax ans de temps --- infant: infantulus ---; *chiqueta*: puera, puerula; la partera ---, bolquers o jugues y altres coses de *chichs*: crepundia ---; bolcar lo *chich*, --- *chich* de mamella, --- passejar lo *chich* ---, la moça qui-l passeja, --- fer joc al *chich*, --- plorar lo *chich* ---» (*ThPu.*, 178, 107, 244, 309).

Altrament ja es troba força en els textos valencians del S. xv, o àdhuc un poc abans: en les afrontacions del Privilegi de Catí, que crec ja del S. xiv, i que sembla estar en text de 1409 almenys: «a qualç ['al peu'] d'una roquiça, que s'i fa una sobalma *xiqua*, ha altra fita ---» (*BSCC* xv, 88). «Quant les creatures són *chiques* ---»; «Si lo papa bevie ab vexell sagrat, serie pres per infel --- que gran peccat és; vosaltres, lechs, grans o *chichs*, no-l deveu toquar sinó ab lo drap ---», StVicentF (*Serm.* I, 22.1, 106.13; novament a la p. 115-116); «*chichs* e grans», *Serm.* III, 306.20; «lo fadrí *chich*», «dirà als *xichs* e a vosaltres infants», «no-y ha sinó un forat *chich*, ço és la boca» id. vocab. de Schib.

En el judici de bellesa entre dues dames, restant els àrbitres indecisos «solament fonc entre 'ls miradors pronunciat la alamanya haver lo coll pus lonc, e la yta-